

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 20. jūlijā¹

Lieta C-201/16

Majid (arī Madzhdi) Shiri,
 piedaloties
Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

(Verwaltungsgerichtshof (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Regulas (ES) Nr. 604/2013 interpretācija – 27. panta 1. punktā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli – 29. pantā paredzētā kārtība un termiņi personas pārsūtīšanai no pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti – Brīdis, no kura sāk skaitīt 29. panta 1. punktā noteikto termiņu

1. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa jau atkal ir aicināta skaidrot, cik plaši ir piemērojamas Dublinas III regulas 27. panta 1. punktā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli². *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) vēlas noskaidrot, vai persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, var, atsaucoties uz savām tiesībām, kas izriet no Dublinas III regulas 27. panta 1. punkta, izmantot to, ka dalībvalsts A (turpmāk tekstā – “pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts”) nav minētās regulas 29. panta 1. punktā noteiktajā termiņā īstenojusi savu lēmumu pārsūtīt šo personu uz dalībvalsti B (turpmāk tekstā – “pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts”). Kā ir piemērojami minētās regulas 29. panta 2. punkta noteikumi, kas reglamentē attiecības starp pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti un pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, ja attiecīgā persona netiek pārsūtīta noteiktajā termiņā?

Dublinas III regula

2. Preambulas 5. apsvērumā tostarp ir noteikts, ka būtu jābūt iespējai ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai tiktu garantēta starptautiskās aizsardzības noteikšanas procedūru faktiskā pieejamība un netiktu kavēta starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķa sasniegšana. Preambulas 19. apsvērumā ir skaidrots, ka, “lai nodrošinātu attiecīgo personu tiesību efektīvu aizsardzību, būtu jānosaka juridiskās garantijas un tiesības uz efektīviem aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz lēmumiem par pārsūtīšanu uz atbildīgo dalībvalsti, jo īpaši saskaņā ar [Hartas³] 47. pantu. Lai nodrošinātu starptautisko tiesību ievērošanu, efektīvi aizsardzības līdzekļi pret šādiem lēmumiem būtu jāattiecina gan uz šīs regulas piemērošanas, gan juridiskās un faktiskās situācijas pārbaudi dalībvalstī, uz kuru pārsūta pieteikuma iesniedzēju”.

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp.; turpmāk tekstā – “Dublinas III regula”). Atsauces uz iepriekšējām lietām skat. turpmāk 29. punktā, savukārt atsauces uz trim lietām, kuru izskatīšana vēl nav pabeigta, skat. 12. zemsvītras piezīmē.

3 Eiropas Savienības Pamattiesību harta (OV 2010, C 83, 389. lpp.; turpmāk tekstā – “Harta”).

3. Preambulas 32. apsvērumā ir atgādināts, ka attieksmē pret personām, kas lūdz starptautisko aizsardzību, “dalībvalstīm ir jāievēro savas saistības atbilstīgi starptautisko tiesību dokumentiem, tostarp attiecīgajai Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai”. Preambulas 39. apsvērumā ir noteikts, ka Dublīnas III regulā ir ievērotas Hartā atzītās pamattiesības un principi.

4. Saskaņā ar 1. pantu Dublīnas III regulā ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm⁴.

5. Saskaņā ar 3. panta 1. punktu Dublīnas III regulā ir ietverts vispārējs princips, ka dalībvalstīm ir jāizskata starptautiskās aizsardzības pieteikums, ko kādai no šīm valstīm tās teritorijā iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks. Jebkurš šāds pieteikums ir jāizskata vienai dalībvalstij, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo⁵.

6. Personām, kas lūdz starptautisko aizsardzību, ir piešķirtas zināmas tiesības procesā, kurā tiek noteikta dalībvalsts, kas ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu. Saskaņā ar 4. panta 1. punktu pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības saņemt informāciju, tostarp par iespēju apstrīdēt lēmumu par pārsūtīšanu un vajadzības gadījumā pieteikties pārsūtīšanas atlikšanai. Saskaņā ar 5. panta 1. punktu pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības arī uz personisku sarunu.

7. Regulas III nodaļas nosaukums ir “Kritēriji atbildīgās dalībvalsts noteikšanai”. Regulas 7. panta 1. punktā ir noteikts, ka kritēriji ir jāpiemēro atbilstoši minētajā nodaļā norādītajai kritēriju hierarhijai. Atbildīgā dalībvalsts tiek noteikta, pamatojoties uz stāvokli, kāds bija, pieteikuma iesniedzējam pirmo reizi iesniedzot starptautiskās aizsardzības pieteikumu (7. panta 2. punkts). Kā pirmie kritēriju hierarhijā ir minēti tie kritēriji, kas attiecas uz nepilngadīgajiem (8. pants) un ģimenes locekļiem (9., 10. un 11. pants). Visbiežāk piemēro 13. panta 1. punktā minēto kritēriju, kas attiecas uz pieteikuma iesniedzējiem, kuri ir nelikumīgi šķērsojuši dalībvalsts robežu, ieceļojot no trešās valsts. Tādos gadījumos par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga tā dalībvalsts, kurā pieteikuma iesniedzējs pirmo reizi ieceļojis Eiropas Savienības teritorijā.

8. Atbildīgās dalībvalsts pienākumi ir izklāstīti V nodaļā. Tostarp tie ietver pienākumu uzņemt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju, kura pieteikums tiek izskatīts un kurš ir sagatavojis pieteikumu citā dalībvalstī (18. panta 1. punkta b) apakšpunkts)⁶.

9. Procedūras atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem ir izklāstītas VI nodaļas III iedaļā. Regulas 23. panta 1. punktā ir noteikts, ka tad, ja dalībvalsts, kurā persona ir iesniegusi jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, uzskata, ka atbildīga ir cita dalībvalsts, tā var prasīt minētajai citai dalībvalstij uzņemt minēto personu atpakaļ. Regulas 25. panta 1. punktā ir noteikts, ka pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij lēmums par šādu pieprasījumu ir jāpieņem, cik vien iespējams drīz⁷. Ja noteiktajā termiņā atbilde netiek sniegta, tiek uzskatīts, ka attiecīgais atpakaļuzņemšanas pieprasījums ir akceptēts (25. panta 2. punkts).

4 Šveicē Dublīnas III regulu piemēro atbilstoši Nolīgumam un Protokolam, kas noslēgts ar Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti un stājies spēkā 2008. gada 1. martā (OV 2008, L 53, 5. lpp.). Tas ir apstiprināts ar Padomes 2008. gada 28. janvāra Lēmumu 2008/147/EK (OV 2008, L 53, 3. lpp.) un Padomes 2008. gada 24. oktobra Lēmumu 2009/487/EK (OV 2009, L 161, 6. lpp.). Islandē un Norvēģijā Dublīnas sistēmu piemēro, pamatojoties uz divpusējiem nolīgumiem ar Eiropas Savienību, kas ir apstiprināti ar Padomes 2001. gada 15. marta Lēmumu 2001/258/EK (OV 2001, L 93, 38. lpp.). Skat. arī 23. punktu un 32. zemsvitras piezīmi manos secinājumos lietās *A.S. un Jafari*, C-490/16 un C-646/16, EU:C:2017:443.

5 Regulas 3. panta 2. punkta otrajā daļā ir paredzēts izņēmums no 3. panta 1. punktā noteiktā vispārējā principa, kurš piemērojams tad, ja nav iespējams pieteikuma iesniedzēju pārsūtīt uz dalībvalsti, kas izraudzīta par galveno atbildīgo, jo ir pamatots iemesls uzskatīt, ka minētajā dalībvalstī pastāv sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos, kā rezultātā pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks Hartas 4. panta izpratnē.

6 Regulas 18. panta 1. punktā noteiktās saistības izbeidzas, ja atbildīgā dalībvalsts var pierādīt, ka attiecīgā persona ir atstājusi ES teritoriju vismaz uz trim mēnešiem (19. panta 2. punkts).

7 Ja atpakaļuzņemšanas pieprasījums ir pamatots ar datiem, kas iegūti no *Eurodac* sistēmas, tad minēto termiņu saīsina līdz divām nedēļām.

10. Regulas VI nodaļas IV iedaļā ir paredzētas zināmas procesuālās garantijas pieteikuma iesniedzējiem. Saskaņā ar 26. panta 1. punktu dalībvalstīm ir jāpaziņo pieteikuma iesniedzējam par pārsūtīšanas lēmumu. Minētajā paziņojumā ir jāietver informācija par pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, tostarp par tiesībām lūgt apturēt lēmuma izpildi, un par šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanai un pārsūtīšanai piemērojamajiem termiņiem (26. panta 2. punkts).

11. Regulas 27. panta 1. punktā ir noteikts, ka pieteikuma iesniedzējam ir jābūt “tiesīb[ām] uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, proti, pārsūtīšanas lēmuma faktisku un juridisku apelāciju vai pārskatīšanu tiesā”. Saskaņā ar 27. panta 3. punktu pārsūtīšanas lēmumu apelācijas vai pārskatīšanas nolūkos dalībvalstīm ir jāparedz iespēja aizsargāt pieteikuma iesniedzēju līdz brīdim, kad kļūst zināms pārsūtīšanas lēmuma apstrīdēšanas rezultāts, atļaujot attiecīgajai personai palikt attiecīgajā dalībvalstī līdz brīdim, kad kļūst zināms šādas tiesvedības rezultāts (a) iespēja). automātiski apturot pārsūtīšanu (b) iespēja) vai nodrošinot, ka pieteikuma iesniedzējam ir iespēja pieprasīt, lai tiesa aptur pārsūtīšanas lēmuma izpildi līdz brīdim, kad kļūst zināms apelācijas vai pārskatīšanas rezultāts (c) iespēja).

12. Regulas VI iedaļas nosaukums ir “Pārsūtīšanas”. Regulas 29. pantā ir noteikts:

“1. Pieteikuma iesniedzēja vai citas 18. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktā minētās personas pārsūtīšanu no pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts uz atbildīgo dalībvalsti veic saskaņā ar pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesību aktiem pēc abu attiecīgo dalībvalstu savstarpējas apspriešanās, cik vien iespējams īsā laikā, un, vēlākais, sešos mēnešos no dienas, kad akceptēts citas dalībvalsts pieprasījums uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu, vai no dienas, kad pieņemts galīgais lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, ja tas aptur pārsūtīšanu saskaņā ar 27. panta 3. punktu.

[..]

2. Ja pārsūtīšana nenotiek sešu mēnešu termiņā, tad atbildīgā dalībvalsts tiek atbrīvota no pienākuma uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu un atbildība tiek nodota pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij. Šo termiņu var pagarināt, ilgākais, līdz vienam gadam, ja pārsūtīšanu nevar veikt attiecīgās personas ieslodzījuma dēļ, vai, ilgākais, līdz astoņpadsmit mēnešiem attiecīgās personas bēgšanas gadījumā.

3. Ja persona ir pārsūtīta kļūdas dēļ vai lēmums par pārsūtīšanu apelācijas vai pārskatīšanas rezultātā ir atcelts pēc tam, kad pārsūtīšana ir notikusi, dalībvalsts, kas veica pārsūtīšanu, tūlīt pieņem minēto personu atpakaļ.

[..].”

13. Īpaši pasākumi Dublinas III regulas efektīvai piemērošanai ir izklāstīti īstenošanas regulā⁸. Tās 9. panta 2. punktā ir noteikts: “Dalībvalsts, kura kāda [Dublinas III regulas] 29. panta 2. punktā minēta iemesla dēļ parastajā sešu mēnešu termiņā no dienas, kad akceptēts pieprasījums uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu, vai no dienas, kad pieņemts galīgais lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, ja tas aptur pārsūtīšanu, nevar veikt pārsūtīšanu, pirms šā termiņa beigām par to informē atbildīgo dalībvalsti. Pretējā gadījumā saskaņā ar [Dublinas III regulas] 29. panta 2. punktu pieprasītāja dalībvalsts uzņemas atbildību par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu un citām no minētās regulas izrietošajām saistībām.”

⁸ Komisijas 2014. gada 30. janvāra Īstenošanas regula (ES) Nr. 118/2014, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Regulu Nr. 343/2003 (OV 2014, L 39, 1. lpp.; abas Komisijas īstenošanas regulas kopā veido “Dublinas īstenošanas regulu”).

Fakti, procedūra un uzdotie prejudiciālie jautājumi

14. *Majid* (arī *Madzhdi*) *Shiri* ir Irānas valstspiederīgais. Nav precīzi zināms, kad pieteikuma iesniedzējs pameta Irānu – domājams, ka tas notika aptuveni 2014. gada beigās. Viņš ieceļoja Eiropas Savienībā caur Turciju. *M. Shiri* ieradās Bulgārijā un 2015. gada 19. februārī šajā dalībvalstī iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Pēc tam viņš devās uz Austriju un 2015. gada 7. martā arī tur iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

15. Austrijas iestādes 2015. gada 9. martā lūdza Bulgārijas iestādēm uzņemt *M. Shiri* atpakaļ atbilstoši Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktam. Bulgārija 2015. gada 23. martā nepārprotami piekrita šim atpakaļuzņemšanas pieprasījumam.

16. 2015. gada 2. jūlijā *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl* (Austrijas Ārvalstnieku un patvēruma lietu federālais birojs; turpmāk tekstā – “*BFA*”) noraidīja *M. Shiri* starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā nepieņemamu. *BFA* izdeva rīkojumu par *M. Shiri* izraidīšanu un apstiprināja, ka viņu var pārsūtīt uz Bulgāriju (turpmāk tekstā – “*BFA* pirmais lēmums”). *M. Shiri* pārsūdzēja minēto lēmumu *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Austrija) un lūdza apturēt pārsūtīšanas lēmuma izpildi. Ar 2015. gada 20. jūlija rīkojumu minētā tiesa apmierināja *M. Shiri* apelācijas sūdzību, atcēla *BFA* pirmo lēmumu un nosūtīja šo lietu atpakaļ *BFA* jauna lēmuma pieņemšanai. Tā nelēma par lūgumu apturēt pārsūtīšanas lēmuma izpildi. Nosūtot *M. Shiri* lietu atpakaļ kompetentajām iestādēm, valsts tiesas lūdza *BFA* īpaši apsvērt *M. Shiri* iespējamo neaizsargātību, jo bija radušās bažas par viņa veselības stāvokli. Valsts tiesas vēlējās nodrošināt to, lai jebkāds lēmums attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanu atbilstu Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai⁹.

17. Ar 2015. gada 3. septembra lēmumu *BFA* vēlreiz noraidīja *M. Shiri* starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā nepieņemamu (turpmāk tekstā – “*BFA* otrais lēmums”). *BFA* uzskatīja, ka Bulgārija ir tā dalībvalsts, kura ir atbildīga par *M. Shiri* starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, un vēlreiz izdeva rīkojumu par viņa izraidīšanu un pārsūtīšanu uz Bulgāriju.

18. 2015. gada 17. septembrī *M. Shiri* pārsūdzēja minēto lēmumu *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa), kura nelēma par lūgumu apturēt lēmuma izpildi, kas tika iesniegts kopā ar apelācijas sūdzību. Atsaucoties uz *BFA* pirmo lēmumu, *M. Shiri* norādīja, ka atbildība par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir jāpārņem Austrijai, jo Dublinas III regulas 29. panta 1. punktā noteiktais sešus mēnešus ilga pārsūtīšanas termiņš ir pagājis un viņš nav nosūtīts uz Bulgāriju. Pieteikuma iesniedzējs apgalvoja, ka pārsūtīšanas termiņš sākās 2015. gada 23. martā (proti, dienā, kad Bulgārija akceptēja Austrijas nosūtīto atpakaļuzņemšanas pieprasījumu) un ka sešus mēnešus ilga termiņš beidzās 2015. gada 23. septembrī, jo valsts tiesa nav noteikusi, ka viņa apelācijas sūdzība par *BFA* pirmo pārsūtīšanas lēmumu apturētu šā lēmuma izpildi.

19. 2015. gada 30. septembrī *M. Shiri* apelācijas sūdzība tika noraidīta. *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) uzskatīja, ka tiesiskās sekas, ko rada *BFA* pirmā lēmuma atcelšana un *M. Shiri* lietas nosūtīšana atpakaļ jauna *BFA* lēmuma pieņemšanai, ir tādas, ka pieteikuma iesniedzēju nevar nosūtīt atpakaļ uz Bulgāriju, kamēr *BFA* nav pārskatījis šo lietu. Tādējādi tās 2015. gada 20. jūlija lēmums būtībā ir apturējis pārsūtīšanas lēmuma izpildi Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta izpratnē, lasot to kopā ar 29. panta 1. punktu.

⁹ Parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī.

20. Ar 2015. gada 4. oktobra prasības pieteikumu *M. Shiri* pārsūdzēja minēto lēmumu iesniedzējtiesā¹⁰. Viņš apgalvo, ka saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem pārsūtīšanas lēmuma izpilde netiek automātiski apturēta, jo Austrija Dublinas III regulas 27. panta 3. punktu ir izvēlējusies īstenot, dodot pieteikuma iesniedzējiem iespēju pieprasīt, lai pārsūtīšanas lēmuma izpilde tiktu apturēta, kā tas paredzēts 27. panta 3. punkta c) apakšpunktā¹¹.

21. Iesniedzējtiesa lūdz norādījumus par to, vai personai, kas lūdz starptautisko aizsardzību, principā ir tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, proti, pārsūtīšanas lēmuma apelāciju vai pārskatīšanu Dublinas III regulas 27. panta 1. punkta izpratnē, pamatojoties uz to, ka atbildība par šīs personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir jāuzņemas pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij, jo ir pagājis sešus mēnešus ilga pārsūtīšanas termiņš, kas paredzēts Dublinas III regulas 29. panta 2. punktā, lasot to kopā ar 29. panta 1. punktu.

22. Tāpēc iesniedzējtiesa jautā:

“1) Vai [Dublinas III regulas] noteikumi, kuros paredzētas tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, vēršoties pret pārsūtīšanas lēmumu, it īpaši 27. panta 1. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka [persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību], var pieprasīt, lai atbildība tiktu nodota pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij sakarā ar to, ka ir pagājis sešus mēnešus ilga pārsūtīšanas termiņš ([Dublinas III regulas] 29. panta 2. punkts, aplūkojot kopsakarā ar 29. panta 1. punktu un ņemot vērā preambulas 19. apsvērumu)?

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

2) Vai atbildības pārejai saskaņā ar [Dublinas III regulas] 29. panta 2. punkta pirmo teikumu pietiek tikai ar to, ka nav izmantots pārsūtīšanas termiņš, vai arī atbildības pārejai saistībā ar termiņa beigām ir nepieciešams arī, lai atbildīgā dalībvalsts būtu noliegusi, ka tai ir pienākums uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgu personu?”

23. Rakstveida apsvērumus iesniedza *M. Shiri*, Austrija, Čehijas Republika, Šveice, Apvienotā Karaliste un Eiropas Komisija. Tiesas sēdē 2017. gada 14. martā minētie lietas dalībnieki, izņemot Čehijas Republiku un Šveici, sniedza arī mutvārdu apsvērumus.

Vērtējums

Iepriekšējās piezīmes

24. Kā norāda iesniedzējtiesa, principiāli svarīgākais jautājums *M. Shiri* lietā ir tas, vai pārbaude tiesā attiecas uz gadījumiem, kad dalībvalsts nav ievērojusi Dublinas III regulā noteiktos pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņus, lai personu, kas lūdz starptautisko aizsardzību, nosūtītu no dalībvalsts A uz dalībvalsti B¹².

10 Personīgi iepazīsinies ar valsts lietas materiāliem, varu apliecināt, ka *M. Shiri* juridiskie konsultanti apelācijas sūdzību tiesām ir parakstījuši minētajā datumā, taču šķiet, ka sūdzība ir iesniegta 2015. gada 6. oktobrī.

11 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav skaidri norādīts, vai Austrija ir izvēlējusies izpildīt prasību nodrošināt pieteikuma iesniedzēja aizsardzību līdz brīdim, kad kļūst zināms pārsūtīšanas lēmuma apstrīdēšanas rezultāts, paredzot pasākumus saskaņā ar Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta b) vai c) apakšpunktu. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 9. punktā iesniedzējtiesa norāda, ka Austrija ir īstenojusi 27. panta 3. punkta b) apakšpunktu (kurā noteikts, ka pārsūtīšana tiek automātiski apturēta). Tomēr tā arī norāda, ka “[...] pret pārsūtīšanas lēmumu vērstai [sūdzībai] apturoša iedarbība netiek piešķirta automātiski, bet par apturošās iedarbības noteikšanu pēc padziļinātas un visaptverošas pārbaudes ir jālemj *Bundesverwaltungsgericht*”. Šāds apraksts atbilst 27. panta 3. punkta c) apakšpunkta formulējumam un liek domāt, ka Austrija tomēr ir izvēlējusies šo iespēju. Skat. turpmāk 52.–68. punktu.

12 Skat. arī manus secinājumus lietās *A.S. un Jafari*, C-490/16 un C-646/16, EU:C:2017:443, un *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:480, kurās spriedums vēl nav pasludināts, skat. arī *Hasan*, C-360/16, kas vēl atrodas izskatīšanā.

25. *M. Shiri* aicina Tiesu, lemjot par šo principiālo jautājumu, apsvērt arī citus, plašākus jautājumus, piemēram, vai Dublinas III regula ir saderīga ar Hartā nostiprinātajām pamattiesībām. Šis jautājums būtībā attiecas uz to, vai minētā regula ir spēkā esoša. Tomēr iesniedzējtiesa šādu jautājumu nav uzdevusi, tāpēc tas neietilpst šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Minēto jautājumu nav nepieciešams atrisināt, arī lai atbildētu uz jautājumiem, kuri patiešām ir uzdoti.

Pirmais jautājums

26. Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai Dublinas III regulas noteikumi, kuros paredzētas tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, vēršoties pret pārsūtīšanas lēmumu, it īpaši 27. panta 1. punkts, būtu jāinterpretē tādējādi, ka pieteikuma iesniedzējs var pieprasīt, lai atbildība par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu tiktu nodota pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij (šajā gadījumā – Austrijai) saistībā ar to, ka ir pagājis sešus mēnešus ilga pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņš, kas noteikts minētās regulas 29. panta 1. punktā.

27. *M. Shiri*, Austrija, Čehijas Republika un Šveice norāda, ka pārsūtīšanas lēmuma apelācija vai pārskatīšana šādu iemeslu dēļ ietilpst 27. panta 1. punkta darbības jomā. Savos rakstveida apsvērumos arī Komisija pauda šādu nostāju. Taču tiesas sēdē Komisija mainīja savas domas un pašlaik atbalsta Apvienoto Karalisti, kuras nostāja ir pretrunā pārējo lietas dalībnieku paustajiem uzskatiem.

28. Jāpiekrīt, ka Dublinas III regulā nav skaidri definētas 27. panta 1. punktā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli. Tomēr man šķiet, ka regulas mērķis, struktūra un konteksts liecina par to, ka minētā tiesību norma būtu jāinterpretē tādējādi, ka tā attiecas arī uz gadījumiem, kad dalībvalsts nav ievērojusi noteiktos termiņus, it īpaši sešus mēnešus ilgo pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņu, kas minēts 29. panta 1. punktā¹³.

29. Manuprāt, Dublinas III regulā (to noteikumu trešā redakcija, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, ko kādā no dalībvalstīm ir iesniedzis pieteikuma iesniedzējs) ieviesto pārmaiņu dēļ¹⁴ Tiesas nolēmums lietā *Abdullahi*¹⁵, kas attiecas uz Dublinas II regulas¹⁶ interpretāciju, vairs nav aktuāls. Par to liecina arī virspalātas vēlākie spriedumi lietās *Ghezelbash*¹⁷ un *Karim*¹⁸.

30. Lietā *Abdullahi* Tiesa nosprieda, ka dalībvalstu vienošanos par uzņemšanas pieprasījumu, pamatojoties uz to, ka dalībvalsts, kurā pieteikuma iesniedzējs pirmo reizi iecēlojis Eiropas Savienībā, uzņemsies atbildību par attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, var apstrīdēt tikai tad, ja pieteikuma iesniedzējs atsaucas uz sistēmiskiem trūkumiem pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos attiecīgajā dalībvalstī, kas rada nopietnus iemeslus uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējam radīsies reāls risks tikt pakļautam necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē, ja viņš tiks nosūtīts uz minēto dalībvalsti¹⁹.

13 Skat. 244.–247. punktu manos secinājumos lietā *A.S.* un *Jafari*, C-490/16 un C-646/16, EU:C:2017:443, un 77.–110. punktu manos secinājumos lietā *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:480.

14 Plašāku izklāstu skat. manos nesenajos secinājumos lietā *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:480, 79. punkts.

15 Spriedums, 2013. gada 10. decembris, C-394/12, EU:C:2013:813.

16 Padomes 2003. gada 18. februāra Regula (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2003, L 50, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Dublinas II regula”; minētā regula ir aizstāta ar Dublinas III regulu). *Abdullahi* attiecas uz to, kā ir jāinterpretē Dublinas II regulas 19. panta 2. punkts, kurā bija paredzētas tiesības pārsūdzēt vai lūgt pārskatīt pārsūtīšanas lēmumu, kura pamatā ir tas, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts ir akceptējusi, ka tai būtu jāuzņem persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību saskaņā ar minēto regulu.

17 Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, C-63/15, EU:C:2016:409.

18 Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, C-155/15, EU:C:2016:410.

19 Spriedums, 2013. gada 10. decembris, C-394/12, EU:C:2013:813, 62. punkts.

31. Tiesa pārskatīja spriedumu *Abdullahi*²⁰, ņemot vērā Dublinas II regulas noteikumu grozījumus, kas ieviesti ar Dublinas III regulu, interpretējot Dublinas III regulas 27. panta 1. punktu lietā *Ghezelbash*. Minētajā lietā Tiesa norādīja, ka: i) 27. panta 1. punktā paredzētajam tiesiskās aizsardzības līdzeklim ir jābūt efektīvam un ka minētais aizsardzības līdzeklis attiecas gan uz faktiem, gan uz tiesību jautājumiem; ii) nepastāv nekādi ierobežojumi attiecībā uz argumentiem, ko persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, var norādīt saskaņā ar minēto tiesību normu; iii) nav paredzēta īpaša saikne starp tiesībām pārsūdzēt vai lūgt pārskatīt pārsūtišanas lēmumu un Dublinas III regulas 3. panta 2. punktu un iv) Dublinas III regulas preambulas 19. apsvērumā ir skaidri noteikts, ka tiesībām uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem būtu jāattiecas gan uz minētās regulas piemērošanas, gan juridiskās un faktiskās situācijas pārbaudi dalībvalstī, uz kuru pārsūta patvēruma meklētāju²¹.

32. Šie vispārējie principi ir piemērojami arī šajā gadījumā.

33. Lietā *Ghezelbash* tika izskatīts jautājums par to, vai ir pareizi piemēroti attiecīgie III nodaļas kritēriji atbildīgās dalībvalsts noteikšanai²². *Ghezelbash* argumentācija tika izmantota arī lietā *Karim*, kas attiecās uz to, vai persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, var atsaukties uz to, ka, nosakot atbildīgo dalībvalsti, nav pareizi piemērots Dublinas III regulas 19. panta 2. punkts²³. Tiesa tajā norādīja, ka Dublinas III regulas 19. panta 2. punktā ir noteikts ietvars, kādā ir jāvērtē piemērojamie III nodaļas kritēriji²⁴.

34. Ir taisnība, ka *Ghezelbash* un *Karim* lietas attiecas uz Dublinas III regulā paredzētā procesa elementiem, ko piemēro, *pirms* dalībvalsts iestādes ir pieņēmušas lēmumu par pārsūtišanu. *M. Shiri* gadījums ir citāds, jo šajā gadījumā ir runa par procesu *pēc* šāda lēmuma pieņemšanas²⁵. Tomēr, manuprāt, tas nenozīmē, ka tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli vairs nav jāpiemēro.

35. Minētā atšķirība nemaina principu, ka tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli ietver arī tiesības vērsties pret Dublinas III regulas nepareizu piemērošanu. Šāda nostāja pilnībā atbilst Tiesas judikatūrai²⁶.

36. Dublinas III regulas pieņemšana ievieša vairākas pārmaiņas iepriekšējā režīmā, ko reglamentēja Dublinas II regula. Preambulas 19. apsvērumā ir izcelts viens no būtiskākajiem grozījumiem, ko Savienības likumdevējs ir ieviesis, lai labāk aizsargātu pieteikuma iesniedzējus²⁷. Tātad Dublinas III regula būtiski atšķiras no Dublinas II regulas.

20 Spriedums, 2013. gada 10. decembris, C-394/12, EU:C:2013:813.

21 Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, C-63/15, EU:C:2016:409, skat. attiecīgi 36., 37. un 38. punktu.

22 Minētie kritēriji, kas attiecas uz vīzu izdošanu, ir izklāstīti Dublinas III regulas 12. panta 1. un 4. punktā.

23 Dublinas III regulas 19. pantā ir paredzēti noteikumi, kurus piemēro tad, ja dalībvalsts izdod pieteikuma iesniedzējam uzturēšanās atļauju un uzņemas atbildību par attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu (19. panta 1. punkts). Šis saistības izbeidzas, ja atbildīgā dalībvalsts var pierādīt, ka attiecīgā persona ir atstājusi dalībvalstu teritoriju vismaz uz trim mēnešiem, ja vien attiecīgajai personai nav derīgas uzturēšanās atļaujas, ko izdevusi atbildīgā dalībvalsts (19. panta 2. punkts).

24 Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, *Karim*, C-155/15, EU:C:2016:410, 23. punkts.

25 Skat. turpmāk 57. punktu.

26 Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 40.–44. punkts.

27 Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 45.–52. punkts. Skat. arī Komisijas 2008. gada 3. decembra priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm (COM(2008) 820, galīgā redakcija), 6. un 7. lpp.

37. Turklāt ir jāsasniedz Dublīnas III regulas mērķi, nodrošinot to, ka šī regula tiek piemērota tā, lai dalībvalstis varētu izpildīt saistības, ko tās uzņēmušas saskaņā ar starptautiskajām tiesībām²⁸. Regula garantē arī to, ka tiks ievērotas pamattiesības²⁹. Tiesības uz labu pārvaldību un efektīvu aizsardzību (Hartas 41. un 47. pants) paredz zināmus standartus, ko ir īpaši svarīgi ņemt vērā, lai pareizi interpretētu Dublīnas III regulas 27. panta 1. punktu³⁰.

38. Apvienotā Karaliste izvirza vairākus argumentus, lai pamatotu pretēju interpretāciju. Pirmkārt, tā norāda, ka, interpretējot Dublīnas III regulu, būtu jāizmanto teleoloģiskā pieeja. Galvenais mērķis ir panākt to, lai par jebkura starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu atbildētu viena dalībvalsts, kā tas ir noteikts 3. panta 1. punktā³¹. Es piekritu šim apgalvojumam, taču neuzskatu, ka, ļaujot tiesu iestādēm pārbaudīt gadījumus, kad dalībvalsts nav ievērojusi Dublīnas III regulā noteiktos termiņus, tiktu pārkāpts minētais Dublīnas sistēmas pamatprincips.

39. Otrkārt, Apvienotā Karaliste pauž bažas, ka, ja pieteikuma iesniedzēji var apstrīdēt pārsūtīšanas lēmumus, pamatojoties uz to, ka ir beidzies šo lēmumu izpildes termiņš, tas ir pretrunā vispārāztītajam Dublīnas III regulas mērķim novērst “labvēlīgākās tiesību sistēmas izvēli” [*forum shopping*]. Taču, ciktāl šī vārdkopa nozīmē to, ka viens un tas pats pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis vairākus starptautiskās aizsardzības pieteikumus vairākās dalībvalstīs³², Dublīnas III regulā ir paredzēti īpaši noteikumi, lai novērstu šo problēmu³³.

40. Dublīnas III regulas 29. panta 2. punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts neievēro sešus mēnešus ilgo pārsūtīšanas termiņu, tā uzņemas atbildību par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu. Līdz ar to attiecīgā persona paliktu pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī. Šādas tiesiskās sekas rada Dublīnas III regulas noteikumu piemērošana. Dublīnas III regulas 29. panta 2. punkta mērķis ir motivēt pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti respektēt kopējo mērķi ievērot noteiktos termiņus, lai nodrošinātu saņemto pieteikumu ātru izskatīšanu un izvairītos no situācijas, kurā persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, tiek atstāta “karājamies gaisā”, jo neviena dalībvalsts nav uzņēmusies atbildību par šīs personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu³⁴. Ja pieteikuma iesniedzējs *M. Shiri* situācijā iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu vairākās dalībvalstīs, Savienības likumdevējs ir apzināti izvēlējies motivēt pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti iespējami ātri veikt pārsūtīšanu. Ja pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts neizpilda šo pamatuzdevumu, rodas noteiktas sekas, proti, pieteikuma iesniedzējs paliek pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī. Tieši tā šīm tiesību normām būtu jādarbojas. Šāda kārtība nav nedz identiska, nedz pielīdzināma “labvēlīgākās tiesību sistēmas izvēlei”.

41. Treškārt, lai gan atšķirība, ko Apvienotā Karaliste cenšas iezīmēt starp materiālo tiesību un procesuālajiem jautājumiem, sākotnēji šķiet interesanta, tā tomēr neiztur rūpīgāku pārbaudi. Minētā atšķirība nepalīdz rast atbildi uz jautājumiem, par kuriem ir runa šajā lietā. Dublīnas III regulā paredzētie termiņi, protams, ir saistīti ar procesuālajiem jautājumiem, taču tie arī būtiski ietekmē gan

28 Preambulas 32. apsvērumš.

29 Preambulas 39. apsvērumš.

30 Skat. 104. punktu un 97. zemsvītras piezīmi manos secinājumos lietā *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:480.

31 *M. Shiri* gadījumā noteikumi, saskaņā ar kuriem nosakāma atbildīgā dalībvalsts, ir izklāstīti Dublīnas III regulas 29. pantā. Par III nodaļā minēto kritēriju piemērošanu šajā gadījumā nav runa; skat. iepriekš 34. punktu.

32 Manuprāt, jēdziens “labvēlīgākās tiesību sistēmas izvēle” attiecas uz patvēruma procedūru ļaunprātīgu izmantošanu, vienai un tai pašai personai iesniedzot vairākus patvēruma pieteikumus vairākās dalībvalstīs ar vienīgo mērķi pagarināt savu uzturēšanos dalībvalstīs; skat. 2008. gada 3. decembra [priekšlikumu] COM(2008) 820, galīgā redakcija, 4. lpp. Šis jēdziens tiek lietots arī plašākā nozīmē, lai apzīmētu trešo valstu valstspiederīgos, kuri vēlas starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniegt kādā noteiktā dalībvalstī. Tomēr es šajos secinājumos vārdkoku “labvēlīgākās tiesību sistēmas izvēle” nelietoju šajā nozīmē. Kā esmu norādījusi 69. punktā un 66. zemsvītras piezīmē secinājumos lietā *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:480), vārdkopas “labvēlīgākās tiesību sistēmas izvēle” lietošana otrajā nozīmē ir kritizēta kā maldinoša un neatbilstoša; skat. *The Reform of the Dublin III Regulation*, LIBE komitejas pētījums, ko pasūtījis Eiropas Parlamenta Pilsoņu tiesību un konstitucionālo jautājumu politikas departaments, 21. lpp.

33 Dublīnas III regulas 23.–25. pants.

34 Dublīnas III regulas preambulas 5. apsvērumš.

pieteikuma iesniedzējus, gan iesaistītās dalībvalstis. Pieteikuma iesniedzējiem minētie termiņi sniedz zināmu drošības sajūtu, turklāt tie būtiski ietekmē to, kura dalībvalsts izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Arī dalībvalstu gadījumā paredzēto termiņu materiālie un procesuālie aspekti ir cieši saistīti.

42. Ceturtkārt, man šķiet, ka Apvienotās Karalistes paustās bažas par valsts procesuālo autonomiju ir nepamatotas. Principiālais jautājums, kas Tiesai ir jāatrisina, nav saistīts ar valsts procesuālo noteikumu darbību.

43. Visbeidzot, tas, ka pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pārsūdzēt pārsūtišanas lēmumu vai lūgt to pārskatīt, pamatojoties uz to, ka ir beidzies sešus mēnešus ilga minētā lēmuma izpildes termiņš, nebūt nenozīmē, ka šādi pieteikumi vienmēr dos gaidīto rezultātu. Gluži otrādi, man šķiet, ka valsts tiesas var katru apelācijas sūdzību vai pārskatīšanas pieprasījumu izvērtēt pēc būtības, un tām tas arī būtu jā dara. To darot, ir jāņem vērā attiecīgo tiesību normu mērķis. Sešus mēnešus ilga pārsūtišanas lēmuma izpildes termiņš sākotnēji tika noteikts tālab, lai dalībvalstis varētu izstrādāt praktisko kārtību, kādā veicama pārsūtišana³⁵. Kā jau minēju, gan minētais termiņš, gan motivējošie noteikumi, kas mudina dalībvalstis šo termiņu ievērot, ir paredzēti tālab, lai pieteikuma iesniedzēji nenonāktu situācijā, kurā neviena dalībvalsts neuzņemas atbildību par šo personu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu. Nosakot, vai konkrētajā gadījumā būtu jāpiemēro 29. panta 2. punkta noteikumi, būs jānoskaidro, vai attiecīgā persona ir bijusi vai varētu būt pakļauta arī šādam riskam³⁶.

44. Tāpēc uzskatu, ka Dublinas III regulas 27. panta 1. punkts būtu jāinterpretē tādējādi, ka persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, principā var apstrīdēt pārsūtišanas lēmumu, pamatojoties uz to, ka pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts nav veikusi pārsūtišanu minētās regulas 29. panta 1. punktā paredzētajā sešu mēnešu termiņā.

Otrais jautājums

45. Otrajā jautājumā iesniedzējtiesa lūdz norādījumus par to, kā ir interpretējams Dublinas III regulas 29. panta 2. punkts³⁷. Vai gadījumos, kad pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts neizpilda pārsūtišanas lēmumu 29. panta 1. punktā paredzētajā sešu mēnešu termiņā, pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts tiek atbrīvota no pienākuma izskatīt attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pamatojoties vienīgi uz to, ka ir beidzies minētais termiņš? Vai arī pastāv kāds papildnosacījums, kas ir jāizpilda, pirms atbildība par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu tiek uzlikta pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij, proti, vai pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jāinformē pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts par to, ka tā atsakās uzņemt atpakaļ personu, kas lūdz starptautisko aizsardzību?

46. Izņemot Apvienoto Karalisti, visi lietas dalībnieki, kas šajā tiesvedībā iesniedza rakstveida apsvērumus, ir vienisprātis, ka Dublinas III regulas 29. panta 2. punkts nav jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzēts šāds papildnosacījums. Turpretī Apvienotā Karaliste norāda, ka termiņa izbeigšanās pati par sevi nav pietiekams iemesls, lai pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij būtu jāuzņemas atbildība, un ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts joprojām ir tiesīga izskatīt attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

47. Es Apvienotās Karalistes uzskatam nepiekrītu.

35 Spriedums, 2009. gada 29. janvāris, *Petrosian u.c.*, C-19/08, EU:C:2009:41, 40. un 41. punkts.

36 Skat. arī 96.–98. punktu manos secinājumos lietā *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:480.

37 Skat. arī 248.–257. punktu manos secinājumos lietās *A.S.* un *Jafari*, C-490/16 un C-646/16, EU:C:2017:443.

48. Dublinas III regulas 29. panta 2. punkta tekstā (“ja pārsūtīšana nenotiek sešu mēnešu termiņā, tad atbildīgā dalībvalsts tiek atbrīvota no pienākuma uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu un atbildība tiek nodota pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij [..]”) nekas neliecina par to, ka likumdevējs procesā, kas pastāv starp pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti un pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, būtu ieviesis jebkādu papildnosacījumu. Apvienotā Karaliste uzskata, ka vārdi “atbildība tiek nodota pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij” norāda uz to, ka pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jāveic noteiktas darbības, pirms tā tiek atbrīvota no pienākumiem. Tomēr man šķiet, ka šie vārdi nozīmē tikai to, ka pēc sešus mēnešus ilgā termiņa izbeigšanās atbildība tiek uzlikta pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij. Tekstā nav minēts, ka papildus tam, ka ir beidzies 29. panta 1. punktā noteiktais sešu mēnešu termiņš, ir vēl kāds (neprecizēts) procesa posms, kas ir jāievēro, lai par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu būtu atbildīga pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts. Minētā atbildības nodošana izriet no paša 29. panta 2. punkta piemērošanas³⁸.

49. Šāda nostāja pilnībā atbilst minētās tiesību normas mērķim³⁹. Jebkāda papildnosacījuma iekļaušana procesā, kas pastāv starp pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti un pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, ir pretrunā mērķim ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti. Tas būtu pretrunā arī vienam no Dublinas sistēmas galvenajiem mērķiem, proti, nodrošināt to, ka pieteikuma iesniedzēji nenonāk situācijā, kurā neviena valsts neuzņemas atbildību par šo personu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu.

50. Vēlos arī atzīmēt, ka saskaņā ar Dublinas III regulas leģislatīvo sistēmu gadījumos, kad pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts neievēro termiņus, kas ir paredzēti saistībā ar uzņemšanas pieprasījumiem (22. panta 7. punkts) un atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem (25. panta 2. punkts), atbildība tiek uzlikta šai valstij. Nevienā no minētajiem gadījumiem nav paredzēti nekādi papildnosacījumi. Šāda papildnosacījuma ieviešana gadījumos, kad pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts neievēro pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņu (29. panta 1. un 2. punkts), būtu pretrunā minētajai leģislatīvajai sistēmai. Visbeidzot, kā norāda Austrija, Čehijas Republika un Šveice, plašāk aplūkojot Dublinas sistēmu, ir redzams, ka starpvalstu procesā šādi papildnosacījumi nav paredzēti. Dublinas īstenošanas regulas 9. panta 2. punktā nekas tamlīdzīgs nav minēts⁴⁰.

51. Tāpēc es uzskatu, ka Dublinas III regulas 29. panta 2. punkts būtu jāinterpretē tādējādi, ka, runājot par pieprasījuma iesniedzējas un pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts sadarbību saistībā ar pārsūtīšanu, 29. panta 1. punktā paredzētā sešu mēnešu termiņa beigšanās pati par sevi ir pietiekams iemesls, lai pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts uzņemtos atbildību par attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.

M. Shiri gadījums

52. *M. Shiri* gadījumā ir jāatbild uz sarežģītu jautājumu, proti, kā ir interpretējami Dublinas III regulas 27. panta 1. punkta noteikumi, kas reglamentē pieteikuma iesniedzēja tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, lasot tos kopā ar 29. panta noteikumiem, kas attiecas uz pārsūtīšanas lēmumu izpildes kārtību un termiņiem.

53. *M. Shiri* norāda, ka viņa gadījumā pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņš sākās 2015. gada 23. martā, kad Bulgārijas iestādes akceptēja Austrijas iestāžu nosūtīto atpakaļuzņemšanas pieprasījumu. Viņš uzskata, ka minētais termiņš beidzās pēc sešiem mēnešiem, proti, 2015. gada 23. septembrī. Tātad saskaņā ar Dublinas III regulas 29. panta 2. punkta noteikumiem viņu nevar

³⁸ Lai gan Dublinas Īstenošanas regulas 9. panta 2. punkta teksts (skat. iepriekš 13. punktu) liek domāt, ka šis laikposms var tikt pagarināts, ja pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts atbilstoši informē pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, ka tā nevar veikt pārsūtīšanu sešu mēnešu termiņā, šī iespēja ir skaidri ierobežota, to attiecinot tikai uz Dublinas III regulas 29. panta 2. punktā minētajiem īpašajiem apstākļiem. Ja tā šādi nerīkojas, pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts saskaņā ar parasto sešu mēnešu noteikumu kļūst atbildīga par pieteikuma izskatīšanu pēc būtības.

³⁹ Skat. iepriekš 40. punktu.

⁴⁰ Skat. iepriekš 38. punktu.

pārsūtīt uz Bulgāriju: minētā dalībvalsts ir atbrīvota no pienākuma uzņemt viņu atpakaļ, jo pārsūtīšana nav notikusi noteiktajā sešu mēnešu termiņā. Vārdu sakot, *M. Shiri* apgalvo, ka tagad jau ir par vēlu izpildīt pārsūtīšanas lēmumu. Viņš arī piebilst, ka *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) nav lēmusi par viņa lūgumu apturēt pārsūtīšanas lēmuma izpildi.

54. Manuprāt, situācija nav tik vienkārša, kā apgalvo *M. Shiri*.

55. Analizējot *M. Shiri* gadījuma apstākļus, vispirms ir jānošķir Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta noteikumi, kas attiecas uz pārsūtīšanas lēmumu izpildes apturēšanu, un 29. panta noteikumi, kas attiecas uz šādu lēmumu izpildes kārtību un termiņiem, un tikai pēc tam jāizvērtē, kā šos noteikumus varētu interpretēt, ja tie tiktu lasīti kopā.

56. Regulas 27. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāparedz iespēja apturēt pārsūtīšanas lēmumu izpildi. Dalībvalstis var izvēlēties: i) dot attiecīgajai personai tiesības palikt attiecīgajā valstī līdz brīdim, kad kļūst zināms apelācijas vai pārskatīšanas rezultāts⁴¹; ii) noteikt, ka pārsūtīšanas lēmuma izpilde tiek automātiski apturēta⁴², vai iii) nodrošināt, ka attiecīgajai personai ir iespēja pieprasīt, lai tiesa aptur pārsūtīšanas lēmuma izpildi līdz brīdim, kad būs pabeigta apelācijas tiesvedība vai lēmuma pārskatīšana⁴³. Likumdevēja mērķis, kādēļ dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir atļauts pašām izvēlēties, vai apturēt pārsūtīšanas lēmuma izpildi, ir vēlme nostiprināt tiesiskās garantijas, kas ir pieejamas personām, kuras lūdz starptautisko aizsardzību, un dot šīm personām plašākas iespējas aizstāvēt savas tiesības⁴⁴.

57. Dublinas III regulas 27. panta 1. un 3. punkta formulējums un vispārējie mērķi nav tik plaši, lai šīs tiesību normas reglamentētu to, kā darbojas regulas 29. pantā paredzētie termiņi. Tomēr, ja tiek apstrīdēts pārsūtīšanas lēmums, kā tas ir *M. Shiri* gadījumā, abi noteikumu kopumi ir jāinterpretē konsekventi un atbilstīgi leģislatīvajai sistēmai. Kopumā es pieņemu, ka gadījumā, ja persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, apstrīd pārsūtīšanas lēmumu, pamatojoties uz to, ka attiecīgā dalībvalsts nav ievērojusi Dublinas III regulas 29. panta 1. punktā paredzēto sešu mēnešu termiņu, attiecīgie noteikumi darbojas tā, kā norādīts turpmāk. Jāpatur prātā, ka minētais lēmums tiek apstrīdēts *pēc tam*, kad atbilstoši III nodaļas kritērijiem ir pieņemts lēmums par atbildīgo dalībvalsti. Atbildīgajai dalībvalstij (*M. Shiri* gadījumā tā ir Bulgārija) ir pienākums pieteikuma iesniedzēju uzņemt atpakaļ⁴⁵.

58. Iespējams, ka Austrijā pārsūtīšanas lēmumi kļūst izpildāmi, tiklīdz kompetentās iestādes tos ir pieņēmušas; tas, vai tā tiešām ir vai nav, ir valsts tiesību jautājums.

59. Regulas 29. panta 1. punktā ir norādīts, ka pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšana no pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts (šajā gadījumā – Austrijas) uz atbildīgo dalībvalsti (šajā gadījumā – Bulgāriju) ir jāveic saskaņā ar pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesību aktiem cik vien iespējams īsā laikā un, vēlākais, sešos mēnešos no dienas, kad akceptēts citas dalībvalsts pieprasījums uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu (turpmāk tekstā – “pirmais nosacījums”), vai no dienas, kad pieņemts galīgais lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, ja tas aptur pārsūtīšanu saskaņā ar 27. panta 3. punktu (turpmāk tekstā – “otrais nosacījums”). Pirmā nosacījuma pamatā ir premisa, ka atliek tikai atrisināt ar lēmuma izpildi saistītos praktiskos jautājumus, tostarp noteikt izpildes datumu⁴⁶. Otrā nosacījuma pamatā ir premisa, ka attiecīgā dalībvalsts īsteno Dublinas III regulas 27. panta 3. punktā paredzēto procedūru pārsūtīšanas lēmumu izpildes apturēšanai.

41 Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta a) apakšpunkts.

42 Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta b) apakšpunkts.

43 Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta c) apakšpunkts; skat. iepriekš 20. punktu un 11. zemsvītras piezīmi.

44 COM(2008) 820, galīgā redakcija, 2008. gada 3. decembris, 7. lpp.

45 Atbilstoši Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktam Bulgārijai (pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij) ir pienākums uzņemt *M. Shiri* atpakaļ saskaņā ar 23., 24., 25. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

46 Spriedums, 2009. gada 29. janvāris, *Petrosian* u.c., C-19/08, EU:C:2009:41.

60. Jāpiebilst, ka saskaņā ar 29. panta 3. punktu gadījumā, ja persona ir pārsūtīta kļūdas dēļ vai lēmums par pārsūtīšanu apelācijas vai pārskatīšanas rezultātā ir atcelts pēc tam, kad pārsūtīšana ir notikusi, dalībvalstij, kas veica pārsūtīšanu, minētā persona ir tūlīt jāuzņem atpakaļ. No 29. panta 3. punkta piemērošanas, protams, var izvairīties, apturot pārsūtīšanas lēmuma izpildi līdz brīdim, kad kļūst zināms procesa rezultāts⁴⁷. Lai gan *M. Shiri* gadījumā pārsūtīšanas lēmuma izpilde *nebija* apturēta, viņš faktiski tomēr palika Austrijā. Tātad 29. panta 3. punkta noteikumi šajā gadījumā nav būtiski.

61. *M. Shiri* gadījums īsti neatbilst nedz pirmajam, nedz otrajam nosacījumam, kas minēti 29. panta 1. punktā. Iesniedzējtiesai tomēr būs jācenšas atbildēt uz sarežģīto jautājumu, kāda sakarība pastāv starp Dublinas III regulas noteikumiem un atbilstošajām valsts tiesību normām un kā šīs normas ir jāpiemēro, lai pieņemtu lēmumu saistībā ar *M. Shiri* pieteikumu, kurā tiek apstrīdēts *BFA* pieņemtais pārsūtīšanas lēmums. Es varu piedāvāt šādus komentārus.

62. Runājot par *BFA* pirmo lēmumu, lai gan Austrija ir ieviesusi Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta noteikumus, paredzot, ka pieteikuma iesniedzēji var pieprasīt, lai tiesa aptur pārsūtīšanas lēmuma izpildi, netiek apstrīdēts, ka *M. Shiri* gadījumā šāds tiesas nolēmums netika pieņemts. Tomēr *de facto* situācija bija tāda, ka viņam tika atļauts palikt Austrijā. Dublinas III regulas 29. panta 1. punktā paredzētais pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņš sākās 2015. gada 23. martā. Minētais termiņš tika apturēts, kad 2015. gada 20. jūlijā tika atcelts *BFA* pirmais lēmums. Pēc tam vairs nebija pārsūtīšanas lēmuma, ko izpildīt: valsts tiesa nosūtīja *M. Shiri* lietu atpakaļ *BFA* jauna lēmuma pieņemšanai⁴⁸. To, vai *BFA* pirmais lēmums ir atcelts ar tiesas nolēmumu *ex nunc* (proti, tas nav spēka kopš nolēmuma pieņemšanas dienas – 2015. gada 20. jūlija) vai *ex tunc* (proti, tiek uzskatīts, ka *BFA* 2015. gada 2. jūlija lēmums nekad nav pieņemts), nenosaka Dublinas III regula. To reglamentē vienīgi Austrijas tiesību akti.

63. Tā kā (vismaz) no 2015. gada 20. jūlija vairs nebija pārsūtīšanas lēmuma, tā brīža situācija neatbilda nedz pirmajam, nedz otrajam nosacījumam, kas minēti 29. panta 1. punktā. Attiecīgi nevar secināt, ka atbilstoši 29. panta 2. punktam Bulgārija bija atbrīvota no pienākuma uzņemt viņu atpakaļ.

64. Runājot par *BFA* otro lēmumu, kas tika pieņemts pirms 2015. gada 23. septembra (proti, pirms sešus mēnešus ilgā termiņa beigām), iesniedzējtiesa norāda, ka no Bulgārijas iestādēm nav saņemti nekādi citi paziņojumi. Tas nav nekas pārsteidzošs, jo regulā nav minētas nekādas prasības, kuru dēļ Bulgārijai būtu jāapstiprina, ka tā ir akceptējusi pieprasījumu.

65. Tomēr *M. Shiri* gadījums joprojām neatbilst premisām, kas ir Dublinas III regulas 29. panta 1. punktā paredzētā pirmā vai otrā nosacījuma pamatā. Minētajā tiesību normā nav norādīts, kad šādā situācijā sākas pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņš. No minētās tiesību normas formulējuma izriet, ka pirmā nosacījuma pamatā ir tas, ka to piemēro tajos gadījumos, kad lēmums netiek pārsūdzēts vai pārskatīts saskaņā ar 27. panta 1. punktu. Tātad, ja neskaita praktiskos jautājumus, kas vēl ir jāatrisina, par pārsūtīšanas lēmumu būtībā nav nekādu šaubu⁴⁹. *M. Shiri* gadījumā tā noteikti nav – šajā lietā procesi ir sekojuši viens otram, un *BFA* otrais lēmums šobrīd ir apstrīdēts tiesā. Minētā lēmuma izskatīšana pēc būtības vēl nav notikusi. Tapēc *Shiri* gadījums neatbilst minētajam nosacījumam.

⁴⁷ Protams, ir lietderīgi paredzēt tiesību normu, kas ļauj kompetentajām iestādēm labot pielautās kļūdas, tomēr es uzskatu, ka 29. panta 3. punkta piemērošanai būtu jābūt izņēmumam, nevis normai, jo pieteikuma iesniedzēju regulāra pārsūtīšana no vienas dalībvalsts uz otru neatbilst mērķim nodrošināt to, ka pārsūtīšana tiek veikta, pilnībā ievērojot cilvēktiesības un cilvēka cieņu (skat. Dublinas III regulas preambulas 24. apsvērumu un 29. panta 1. punkta otro daļu).

⁴⁸ Skat. iepriekš 16. punktu.

⁴⁹ Skat. iepriekš 59. punktu.

66. *M. Shiri* ir pārsūdzējis *BFA* otro lēmumu. *De jure* tas neaptur pārsūtīšanas lēmuma izpildi, jo valsts tiesas nav lēmušas par lūgumu, ko *Shiri* iesniedza saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Dublinas III regulas 27. panta 3. punktu. Tādējādi *M. Shiri* gadījums neatbilst arī otra 29. panta 1. punktā minētā nosacījuma prasībām⁵⁰. Iespējams, tas ir saistīts ar to, ka saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem pietiek vienkārši pārsūdzēt pārsūtīšanas lēmumu, lai panāktu to, ka attiecīgā persona netiek pārsūtīta uz citu dalībvalsti; iespējams, ka Austrijā vispārpieņemtā prakse ir neļemt par lūgumiem apturēt pārsūtīšanas lēmumu izpildi (kā apgalvo *M. Shiri*). *M. Shiri* gadījums atklāj, kas pastāv robs tiesiskajā regulējumā⁵¹.

67. Manuprāt, 29. panta 1. punktā ir paredzēts, ka pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņu var sākt skaitīt tad, kad par gaidāmo pārsūtīšanas lēmuma izpildi ir panākta principiāla vienošanās un par to vairs nav nekādu šaubu un kad atliek vien atrisināt praktiskos jautājumus⁵². Tas *a fortiori* attiecas uz tiem gadījumiem, kad valsts tiesa, kas izskata apelācijas sūdzību par pārsūtīšanas lēmumu, vēl nav par šo jautājumu lēmusi pēc būtības un tiesvedība ir apturēta, jo Tiesai ir lūgts sniegt prejudiciālu nolēmumu. Kamēr minētā tiesvedība nav beigusies, pārsūtīšanas lēmuma izpildi nevar uzskatīt par drošu.

68. Tāpēc es secinu, ka *M. Shiri* gadījumā pārsūtīšanas lēmuma izpildes termiņš sākas no brīža, kad par gaidāmo pārsūtīšanas lēmuma izpildi ir panākta principiāla vienošanās un par to vairs nav nekādu šaubu un kad atliek vien atrisināt praktiskos jautājumus. Tas būs jānosaka kompetentajām valsts iestādēm saskaņā ar pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesībām. Jebkurš lēmums par tādas personas pārsūtīšanu no pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, kas lūdz starptautisko aizsardzību, būtu jāizpilda iespējami ātri un ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no dienas, kad ir pieņemts galīgais lēmums par pārsūtīšanas lēmuma pārsūdzību vai pārskatīšanu.

Secinājumi

69. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regulas (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 27. panta 1. punktu persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, principā var apstrīdēt pārsūtīšanas lēmumu, pamatojoties uz to, ka pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts nav izpildījusi attiecīgo lēmumu minētās regulas 29. panta 1. punktā paredzētajā sešu mēnešu termiņā;
- saskaņā ar Regulas Nr. 604/2013 29. panta 2. punktu tās 29. panta 1. punktā paredzētā sešu mēnešu termiņa izbeigšanās pati par sevi ir pietiekams iemesls, lai pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts uzņemtos atbildību par attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.

50 Lai gan šajā gadījumā nav tiesas nolēmuma Dublinas III regulas 27. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, *M. Shiri* faktiski ir atļauts palikt Austrijā.

51 Komisijai ir jāvērtē, vai tiešām ir ieviesta prakse, kas zināmā mērā ir konstanta un vispārīga, un vai tai būtu jāceļ prasība par pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam; skat. pēc analogijas spriedumu, 2005. gada 26. aprīlis, Komisija/Īrija, C-494/01, EU:C:2005:250, 28. punkts; skat. arī ģenerālvokāta L. A. Hēlhuda [*L. A. Geelhoed*] secinājumus lietā Komisija/Īrija, C-494/01, EU:C:2004:546, 48. punkts.

52 Spriedums, 2009. gada 29. janvāris, *Petrosian* u.c., C-19/08, EU:C:2009:41, 45. punkts.